К?п еллар инде к??елемн?н китми ак ат – бала чагымдагы бер матур, еваш хайван. Безне? авылларда атлар “алаша” дип ?йтел?, мукшы теленд? кебек. Х?зер д? к??елем болыннарында чабыша, ядкарьне? ?ылы суларын эчеп тора. Мине т?рбиял??д? катнашкан кебек сизел? бу ак ат, кайсында минем ?тием, Абидулла Хуснетдинович Тангалычев, К?геш колхозыны? фермасында к?п еллар тыварларга ризык ташучы булып эшл?де. Минем д? анарга булышкан чакларым еш кына була иде. ? бигр?к т? мин ярата идем ?тиемне? бер-ике с?гатьк?, атка утырып, ?йг? ял ит?рг? килг?нен. Шунда инде ат минем кулыма эл?г? иде.   Мин аны, верхом утырып, куанып ерак т?гел болыннарга к?п тапкыр иттем. К?лд? су эчерг?ч, мин авыр эшт?н арыган атны, тыршаулап, яшел болын буена ?иб?реп калдыра идем. ? бер?р с?гать узгач, мин аны кирег? ?тием? кайтара идем. Якын дустым кебек иде бу акыллы, еваш ат. Мине д? ул яраткандыр дип, уйлым.

Ак ат... Аны арбага ?игеп, ??й-к?з к?нн?ренд? Ельник (район ?з?ге) базарына ?тием бел?н й?рг?небезне д? ?ылы х?терлим. Базардан кир?кле ?йберл?р алып кайтканда, мин ?тиемн?н сорый идем Ельник китап кибетен? керерг?, нинди д? булса я?а китаплар ?чен. Рус, украин, гар?п, немец шагыйр?лене? китапларын сатып алып кайта идем шул вакытларда. ?тием, ?ч класслык укуы гын? булса да, минем тел?кл?рем? беркайчан да каршы тормады. Култасмалын с?теп, ми?а китаплар ?чен т?л?рг? к?пме кир?к акчасын чыгарып бир? иде. Безне? ак атыбыз шул вакытны Ельник урамында, агачка б?йл?неп, минем китаплар бел?н кибетт?н чыгуымны кешн?п-кешн?п к?т? иде. Онытылмас вакытлар!

Бернич? елдан со? мин инде ?з китабымда да шул ак ат турында яздым. Беренче ук – “Рябиновые бубенцы” ?иентыгымда “Белая лошадь” исемле шигырь чыкты. Имеш, шу?а к?р? ак ат шундый матур, ч?нки аны? ?чен туган ?ир ?з болыннарында матур ч?ч?кл?р ?стерг?н. Тай чагында т?нн?р буе ул сибел? торган йолдызлар бел?р уйнаган, ??м шул йолдызларны? beресе, тайны? ма?гаенда к?ренекле эз калдырып, ак тайга алтын язмыш тел?г?н. Син – кадерле туган ягыма охшаган, ак ат! Шу?а к?р? дулкынланам синн?н еракка китк?нд?. Сау бул, ак ат, Алла бирсен туган ?ирем? кайтканда сине тагын да к?рерг?...

Шулай мин, 17-18 яшьлек егет, русча шигыремд? язган булган Саранск ш???рен? китк?н вакытларда.

?йг? ш???рд?н кунакка кайтканда, б?лки, еш кына к?рг?л?г?нмен д? ак атны, ?з кулымнан печ?н д?, икм?к т? ашатканмын. Уйлым, серл?шк?нмен д? ак ат бел?н, татарча

с?йл?шк?нмен...
Язучы, журналист ш???рд? ген? м?мкин булырга – ? минем язмышым шундый булгандыр. Л?кин бала чагымдагы ак ат к??елемне? ки? болыннарында м??гег? чабыша, су эч?, ?л?н ашый калды.
Татар б?тен тарихында атны бигр?к яратып яши. Татар атсыз яши алмый да торгандыр. Татар рус ?ырларыны? да ат турында булганнарын бигр?к ярата. ?тиемне? д? рус ?ырларыннан и? яраткан ?ыры шундый иде: “Ой, при лужке, при лужке, при широком поле, при знакомом табуне конь гулял на воле”. Кайда гына ишетс?м д? бу ?ырны, ?тиемне исем? т?шер?м, аны? атлар бел?н б?йл?нг?н гомерен сагынам. Бала чагыннан ук, Б?ек Ватан сугышы елларында, ул колхоз атларын саклаган.
Минем д? ат яратуымны? тамырлары шул ук вакытлардан чыга торгандыр. Шулай ук – х?зерге эшл?ремд? минем озак ?игеп тиз баруым да...
Бервакыт, мин м?кт?пне т?мамлап район газетасында корреспондент булып эшл?г?нд?, ?тием Ельникка ак атында ялгыз базарга килде. Мин Ельник урамында анарга каршы чыктым. Ак ат, мине еракта к?реп, бик к??елле кешни башлады да ми?а каршы ашыгып чабышты...

Камиль Тангалычев